

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Johannis Meyeri S. Literarum Doct. & Prof. Uxor Christiana Sive De Conjugio Inter Duos Deque Incestu Et Divortiis, Dissertationes Tres

Meier, Johannes

Amstelædami, 1688

Cap. IX. Famosum & speciosum exemplum Davidis, cui Deus mulieres Saulis in sinum dedisse dicitur 2 Sam. XII. 8. non probat, polygamiam esse licitam, Deoque placentem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40272

rem meam. Nisi sponsæ meæ opera uli fuissetis, non invenissetis propositum & ænigma meum.

XII. Tandem Elkana dicitur habuisse duas uxores 1 Sam. i. 2. Athan. Vincentius dicit, Hannam, ex qua generavit Samuelem, ultimo loco nominari, & videri secundo loco, post priorem, ductam. Si vero polygamia esset peccatum, nil aliud fuisse, quam scortum, & sic Samuelem ex scortatione natum, adeoque spurium, qui non poterat venire in congregationem Domini Deut. xxiii. 1. Resp. mera hæc sunt cerebri figmenta. De spuris & loco Deuteronomii supra vidimus Sect. 111. cap. iv. Th. xiv. Falsum est, Hannam ultimo loco nominatam & posteriorem ductam, cum ea prior nominetur com. 2. Petrus Martyr, *Hannam*, inquit, *priorem duxerat, eamque habuit sue pubertatis uxorem, sed cum sterilis esset, alteram duxit.* Illa ergo non fuit scortum, sed vera uxor, atque ita cadunt, quæcunque huic figmento superstruxit. Postquam aliquot jam annos in conjugio egisset, neque ullam de Hanna prolem suscepisset, cupidus liberorum, non sine Hannæ consensu, Peninnam duxisse videtur, sicut Abraham Hagarum, pro consuetudine istius temporis.

XIII. Abarbenel notat, quod, si fuerint duæ *Ramoth Zophoth* שהימה חנה מהרמה האחת והיתה פנינה מהרמה השנית ולזה אמר שהיה הוא Hanna fuerit ex una Rama, & Peninnah ex Rama altera, ideoque dictum, quod sit ex Ramathajim. Quicquid hujus sit, in eo minus recte fecit, quod alteram uxorem induxerit, cum fuisset exspectanda Dei gratia & benignitas, qua liberi suscipiuntur. Quemadmodum etiam incommoda polygamia sensit, quibus eam Deus, ut sibi ingratam, castigavit. Recte Grotius ad com. 6. *Raro contingit domus tranquilla iis, qui plures uxores habent.*

CAPUT IX.

Famosum & speciosum exemplum Davidis, cui Deus mulieres Saulis in finem dedisse dicitur 2 Sam. xii. 8. non probat, polygamiam esse licitam, Deoque placentem.

PRæcipuum, quod urget post Theophilum Aletheum Arcuaris, exemplum est Davidis, cui mandata videtur polygamia 2 Sam. xii. 8. in qua propterea multus est pag. 136. 137. 138. Variæ fuerunt Regi Davidi uxores, Michal Saulis filia 1 Sam.

xviii. 27. Achionoam 1 Sam. xxv. 43. Abigail com. 42. Qua occasione has sibi junxerit, narratur com. 44. filia scil. Saulis alii data. Maacha 1 Par. iiii. 2. Chaggitha, ibidem. Abitala & Hegla com. 3. Quibus addidit Batsebam uxorem Uriæ 2 Sam. xii. 8. Sex narrantur 2 Sam. iiii. 2. 3. 4. 5. e quibus Hebrone filii ipsi nati, intra 7. annos & 6. menses. Plures deinde accepit cap. v. 13. & decem concubinas 2 Sam. xx. 3. Michal prima fuit uxor David, quam Saul eum persecutus dedit Palti, filio Lais 1 Sam. xxv. c. ult. Kimchius, Davidem Michali libellum repudii misisse, existimat. Abarbenel Kimchium refutat, quia David eam reduxisse legitur. Vult igitur dedisse Palti seni, uxorem & liberos habenti, ut in domum suam eam reciperet, honoris & custodiæ causa, etsi 2 Sam. iiii. 16. dicatur *vir ipsius*, id est, custos & dominus, non tamen *maritus*, ex distinctione facta Hof. i. 16. Alii Palti adulterium cum ea commisisse, alii eam non attigisse volunt.

II. Tot uxores & concubinas accipiendo procul dubio peccavit David, etsi fuerit vir secundum cor Dei, & in specie non legatur propter hoc & multa alia peccata reprehensus, qui occulta sua agnovit peccata Psal. xix. 13. Non enim unum peccatum, sed multiplex ab eo commissum est, licet memoretur solum scelus contra Uriam, quod suo pondere cætera obscuravit. *Conf. 1. Reg. xviii. 9.* His autem missis, polygamix advocati apud Arcuarium non urgent mera exempla, & meram indulgentiam, sed approbationem divinam, quod Deus dicat 2 Sam. xii. 8. ונתנה לך את נשי ונתנה לך את נשי ונתנה לך את נשי & *DEDI tibi UXORES Domini tui IN SINUM TUUM.* id est, vel in matrimonium, vel ita, ut legitimo modo in matrimonium accipere possis. Unde ita argumentatur Theoph. Aletheus: *Quodcumque Deus ceu munus, & beneficium ab ipsius benedictione proveniens, allegat, illud non est peccatum.* Atqui polygamiam Davidicam &c. Grotius de *Jure B. & P.* lib. ii. c. v. §. 9. ante Evangelium plures uxores non vetitas fuisse probans, *Davidi etiam Deum imputare, dicit, quod uxores ei complures & quidem illustres dedisset.* Hinc etiam Bellarminus, Pererius & alii bene multi colligunt, polygamiam habere Deum Auctorem.

III. Respondeo 1. Si vel Deus, juxta mentem eorum, qui polygamix patrociniunt, uxores Saulis, qui ipsi acquiritam uxorem eripuerat, in matrimonium dedisset, ideone licebit plures

plures uxores ducere? quod Deus in Davide toleravit, vel ei condonavit, in exemplum non est trahendum, vel pro regula habendum, sed sola lex divina. Deus jussit vasa auferre Ægyptiis; voluit, Isaacum filium jugulari, quod tamen aggredi vel moliri non licet sine Dei mandato. Deus aliquando quid jubet, quia legibus suis est superior, quod imitari fas non est. Deo ita volente fas fuit Rahabi patriam prodere Jud. i. 25. cum Dei voluntas patriæ omniumque saluti præferenda. Nefas est interficere parentes, amicos, foederatos, hospites, sed hæc fiunt licita, cum lex superior diversum jubet. Jud. iv. 18. seq. Ehud habuit mandatum interficiendi regem Moabitarum Jud. iii. 16. 17. coll. 28. inde non sequitur, aliis licere principes interficere. Josua ipso Sabbatho jussit circumire urbem Iericho, & portare arcam foederis, & fortasse Sabbatho septies, & cædere omnes incolas Ios. vi. quod aliis haud licuerit. Elias erexit altare, & sacrificavit in monte Carmel i Reg. xviii. quod alias fieri debuit in templo. Propheta jussit alium vulnerare i Reg. xx. & Jehu jussit occidere 70 filios Achabi 2 Reg. x. 7. ex mandato Dei, qui vitæ & necis Dominus. Ubi ergo viri Dei, extraordinaria occasione, quandoque divino instinctu & mandato actum contrarium mandant, id aliis imitari integrum non est, (uti duo cum faciunt idem, non est idem,) multo minus, quod Deus immediate jubet.

IV. Resp. 2. *In sinum dare*, vel *in sinu esse*, non temper conjugalem societatem, sed aliam etiam possessionem inferre P sal. xxxv. 13. LXXIX. 12. i Reg. i. 20. Iesa. LXV. 7. Luc. vi. 38. quæ locutio desumpta videtur a sinuosis Iudæorum vestibibus, quibus excipiebatur, si quid ab aliis daretur. Tremellius & Iunius vocem קנה reddunt *ad animum tuum*, vel *ad votum tuum*. sicut P sal. LXXXIX. 50. Ideoque uxores in sinum dare non est necessario in matrimonium, sed in prædam, vel etiam regale servitium dare. *Aliqui interpretantur*, ait P. Martyr, *Dedi tibi uxores Domini tui, h. e. fuerunt in potestate tua, non ut eas duceres, sed ut tractares, quomodo velles. In sinu alicujus esse, significat etiam in potestate esse.* Sic Venerandus Beza locutione illa *potestatem & imperium*, vult declarari, quem sequitur Celeberrimus Spanhemius *Par. III. Dub. Evang. cxxii. §. 6.*

V. Præter expectationem hanc interpretationem apud sagacissimum Abarbenelem deprehendi, *Commentario rarissimo in libros Samuelis*, cujus novam editionem a Lipsiensibus avide expectamus,

mus, quibus Orbis literatus gratias aget pro ista opera suscepta, in eruendo tanto e tenebris thesauro, quem Amstelodamenses Judæi semel aut bis tantum possident. Ita scribit Hebræorum Doctissimus ad 2 Sam. x i i. 8.

ואתנה לך את בית אדוניך וזה אחרי מות שאול שירש נכסיו כמו שזכר למעלה והוא בית אדוני שזכר ואמרו ואת נשי אדוניך בחיך אין פירושו שהיו נשי שאול לדוד אבל אמר שנשיו הם ברשותו ללקחם אם ירצה ואין מי שימחה בידו כי הוא יכול עליו כפי הדין שאלמנות המלך מותרות למלך אחר ומלבד זה נתן בידו מלכות ישראל ויהודה שהוא העקר ומה שאמר ואם מעט ואוספה לך כהנה וכהנה דרשוהו חכמים ול במסכת סנהדרין על הנשים שיוסיף לו נשים כהם וכהם אבל פשט הכתוב יורה שאמרו על המלכות והממשלה רוצה לומר שנקל בעיני יהוה להוסיף ממלכתו כהנה וכהנה כי אין מעצור ליהוה לעשות ככל אשר ירצה הנה כל זה הוא הנמשל בעושר האיש שזכר ואחר זה ביאר הנמשל בלקיחת כבשת האיש הרש.

Quæ latine ita sonant: *Verbis illis, Dedi tibi domum Domini tui, significat, quod post mortem Saulis opes & facultates ejus hereditate acceperit, sicut supra memoratum est. Atque hac est domus Domini ejus, cujus mentionem facit. Quod autem addit, & uxores Domini tui in sinum tuum, id non ita explicari debet, quasi David habuerit Saulis uxores, sed sensus istius dicti est, quod ejus uxores sint in ejus potestate, ut eas accipere posset si vellet, nemine impediante manum ejus; siquidem potestatem in eas habebat, secundum jus, quo viduas ducere licebat alteri, sive succedenti Regi. Et insuper dedit in manum ejus regnum Israel & Juda, quod erat precipuum. Quod autem addit, Si parum id est, additurus fui tibi cahenna vecahenna, id Sapientes b. m. in Mafsechet Sanhedrin, de uxoribus, quas ei addiderit, sicut illas & illas, exponunt. Sed e literali textus sensu manifestum est, quod hoc dicat de regno & dominio, id est, quod facile sit coram Domino, addere regnum ejus, sicut illa & illa. Quia nemo est, qui Dominum impedire possit, ne faciat omne id, quod voluerit. Hoc assimilatum est per divitias viri & acceptionem compressæ uxoris viri pauperis.*

VI. Tria hic notamus in Abarbenele. Primum, quod phrasin illam, Deum Davidi in sinum dedisse uxores Saulis, de potestate & imperio exponat, secus, ac alii Hebræi. 2. quod, Regis viduam a Rege sequente duci posse, statuat. Quæ & sententia est R. Iehudæ in Sanhedrin cap. 11. *Rex regis viduam ducere rite potest*, idque probat ex hoc loco. Sed Maymonides hil. Melach. c. 11. contrarium statuit: *Ea qua uxor est regis, alteri nunquam est ducenda. Quin nec Rex rite ducit viduam alterius Regis,* seu

seu divorzio ab eo ejectam. Ideoque R. Iehuda & hic Abarbenel intelligendi sunt, non de Saulis uxoribus, sed foeminis ex aula seu gynæceo. 3. Quod neget, numerum 18 uxoribus seu foeminarum fundatum esse illis verbis Dei ad Davidem, additurus fui כהנה וכהנה quo ipso confirmatur, quod Celeberr. Carpzovius, cui multum debet orbis literatus, in *Animadv. & Notis ad Schickardi Jus Regium Hebraeorum cap. 111. Th. 1x.* probat, consensum antiquitatis de 18 mulieribus vel uxoribus Regis, quem urgent Schickardus & Seldenus *lib. 1. Ux. Heb. cap. viii.* non esse universalem, cum sint, qui contradixerint. Quos inter hic Abarbenel. Illæ enim particulæ כהנה וכהנה sicut hæc & sicut hæc, significant hæc & alia, alia atque alia. Vide similem phrasin *Iud. xviii. 4.*

VII. Resp. 3. Quod ita vox קנה, quæ vertitur in *sinum tuum*, commode explicari possit de *imperio & potestate*, docent præcedentia verba ejusdem commatis: *Dedi tibi domum Domini tui* (h. e. servos, ancillas & facultates) & *uxores in sinum tuum*. Quæ etiam sententia est τῶν LXX. quando vertunt: καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τῆς κυρίας σου καὶ τὰς γυναῖκας τῆς κυρίας σου ἐν τῷ κόλπῳ σου (sive εἰς τὸν κόλπον σου) *Et dedi tibi domum domini tui, & mulieres Domini tui in sinu tuo.* (vel *sinum tuum*) Quo sensu ergo domus & bona Saulis data sunt in sinum Davidis, eodem sensu & uxores traditæ sunt; quemadmodum ipsum Saulem tradidit in manum 1 Sam. xxiv. 11. quem tamen non licebat occidere. Frustra igitur excipit Arcuarus p. 137. naturam rerum, de quibus sermo est, perpendendam, mulierem viro aliter in sinum dari non posse, quam ad matrimonium & legitimum concubitum. Hic enim natura unius rei nempe domus, in sinum datæ una cum mulieribus, talis est, ut non possit esse conjugalis. Hic objici posset, commate præcedente 3. hujus xii. capituli libri posterioris Samuelis, Item Gen. xvi. 5. 1 Reg. 1. 2. Mich. vii. 5. & alibi, *cubare in sinu*, phrasin esse conjugalem? Resp. concedi posse, & hic conjugalem esse, si & hic verbum *cubandi* reperiretur, & non adderetur simul *domus in sinum*.

VIII. Resp. 4. Idem ex eo esse manifestum, quod Davidi prohibitæ fuerint veræ uxores Saulis, per leges de incestu Levit. xviii. 8. 15. 17. quia David gener erat Saulis, ducta in uxorem filia ejus Michal, cujus consanguinei eodem gradu junguntur marito, quo conjuncti sunt uxori. Ita docet Maymonides in *Tractatu de Connubiis Cap. 1v. §. 12.* *Si quis ex incestis aliquam sibi dicarit, infecta res*

Hh

esto:

esto: neque enim dicationi locus est in incestis. Cap. IX. §. 1. Si quis mulieres sibi dicasset, quas ob incestum simul ducere vetitum est, nulla sit dicationo. Itaque matrem & filiam, aut sorores duas una si quis dicarit, harum neutra dicata fuerit. Contra istam legem Levit. XVI II. 8. peccavit ante legem Ruben Gen. XXXV. 22. XLIX. 4. & pessimo Achitophelis consilio Absalom post legem latam 2. Sam. XVI. 20-23.

IX. Resp. 5. Ad usum conjugalem, mulieres hasce non esse adhibitas a Davide, inde constat, quod inter uxores ejus, quarum catalogus exhibetur 1. Paral. III. 1. seq. illæ non inveniuntur, cum tamen ejus conjugia diligenter sint annotata, & filii ex iis prognati in libris Samuelis atque Chronicorum ordine recensiti, tam quos Hebrone, quam quos Hierosolymis, ex diversis uxoribus & concubinis suscepit. Quorum ideo procul dubio tam diligenter sacri scriptores meminerunt, quod promissio de Messia, ex ipsiusmet femine nascituro, facta sit 2. Sam. VII.

X. Resp. 6. Deut. XVII. 17. Regi interdicta est uxorum, sive mulierum, multiplicatio, ergo hic a Deo præcepta censeri nequit. Supra enim vidimus ex 2. Sam. V. 13. quod David tot uxores jam habuerit, quot Regi ducere licitum non erat, quomodo ergo hinc omnes Saulis uxores & foeminas adijcere, pluresque promittere Deus potuit?

XI. Nunc respondendum ad objectiones adversariorum. Quodcumque Deus cum munus allegat, non est peccatum; seu, quod in beneficium dedit, id approbavit. Resp. Non valere consequentiam. Dedit Deus, id est, toleravit, permisit, non probavit moraliter. ut enim tolerantiam, permissionem & ordinationem notat Gen. XX. 6. XXX. 2. XXXI. 7. Exod. III. 19. X. 25. XII. 23. Num. XXI. 23. Judic. XI. 9. 1. Sam. XVIII. 2. 1. Reg. XX. 23. Psal. XVI. 10. LXVI. 9. 2. Chron. XVI. 1. Ies. XLII. 6. XLIX. 8. Et in hoc ipso capite 2. Sam. XII. commate II. Sic ait Dominus, ecce ego suscitaturus sum contra te malum e domo tua, & accipiens uxores tuas ante oculos tuos ונתתי לך נשים דאבוך דאבוך dabo proximo tuo, qui cubabit cum uxoribus tuis coram isto sole Non putem quemquam eorum, qui polygamiae patrocinantur, credere, Deum in Absolomo illud factum approbasse, etsi ei dederit, i. e. arbitrio ipsius permiserit, ut incestum committeret cum patris uxoribus, quod cedebat Davidi in poenam. Deus misit Josephum in Ægyptum, ut multus populus in vita conservaretur, & ipse pater fratresque Josephi, neque tamen ideo minus peccarunt fratres fratrem

trem vendentes Gen. L. 15-21. Dedit Deus mandata Assyrio, ut prædaretur prædam, quo castigaretur populus Dei, potestate vero abutens a Deo non approbatur, sed punitur Jesa. x. 6. seq.

XII. Excipit Daph. Arcuarius p. 137. *Primo* ad phrasin, *dedi in sinum tuum i. e. potestatem tuam*, ex scopo & circumstantiis textus liquere, Davidi has in sinum, vel potestatem datas, vetitas non fuisse. Quia Deus ipsi exprobraverit, quod uxore alterius viri ad libidinem abusus fuerit, atque ex eo istius peccati gravitatem demonstraverit, quod non opus habuerit illa maritata, utpote cui Saulis uxores datæ erant. Idem etiam ex parabola constare, docet. Per *divitem* enim intelligi Davidis cupiditates, per *multas oves*, multas ejus uxores, quemadmodum per *unam ovem* una uxor Chittæi fuerit repræsentata com. 9. *Secundo* ad difficultatem, quæ nascitur ex incestu Levit. XVIII. respondet, solam matrem Michol vetitam fuisse, reliquas non item; Iosephum enim testari, legitimas fuisse, quas legitimo modo duxerit. *Tertio* concedi posse, dicit, Davidem Saulis uxores nec duxisse, nec ducere potuisse, fœminas reliquas duntaxat intelligendas esse, argumentum tamen pro polygamia procedere, quia diserte dicat Deus, se dedisse Saulis mulieres in sinum ejus.

XIII. Hic varia proponuntur ab Arcuario, quibus paulisper inhærendum. Intricata enim nonnulla esse, dissimulare nolo, etsi, quomocunque explicentur, nullum in iis præsidium pro polygamia. Notari igitur velim 1. omnibus diligenter expensis, non videri omnes uxores Saulis hic esse intelligendas, utut, si id necessario ex textu colligi posset, inde non sequeretur, incestum a Deo approbatum, quemadmodum demonstratum ivi Thesibus 111-VII. & xi. Quia vox נשים *fœminas* quaslibet in aula, atque ita gynæceum Saulis significare potest. אשה *ischah* enim *uxorem*, sed נשה *na-schah* *fœminam* promiscue denotat. Ita etiam Hebræi dictum illud Rabbi Jehudæ tir. *Sanhed. cap. 11. Rex Regis viduam ducere rite potest. Nam & Saulis viduam duxit David* (ex 2 Sam. xii. 8.) interpretantur, ut non Saulis uxores ibi designentur, sed, ut ajunt in *Gemara fol. 19. 2. הראות לו נשים הראות לו* *fœmine* (ex aula) *qua nuptiis Davidis idonea fuere; & Glossa adjecta הראות לו אכל נשיו של שאול לא* *i. e. que nuptiis idonea & legitima erant, non autem uxores Saulis.* Quod Moses Mikotzi *præcept. Affir. 116.* confirmat.

XIV. Quin addo, etsi Deus generaliter sicut domum & omnes

facultates, pariter omnes uxores & foeminas intellexerit Davidi datas, ex illis tamen non nisi licitam & legitimam a Davide eligi potuisse. Hoc igitur Deus dicere voluisse videtur: Si uxorem superinducere animum induxisti, accepisses potius aliquam ex foeminis a Saule relictis, quas ex ejus aula & gynæceo tibi in sinum & potestatem dedi, sed in eo graviter & enormiter peccasti, quod contempto omni humano simulatque divino jure, (ut cum Iosepho loquar) alterius viri viventis uxorem duxeris, quod solum ipse capitali poena dignum pronunciaisti, adulterio commisso, & marito interfecto, hostique prodito.

XV. 2. Parabolas non vexandas, nec in omnibus comparandas esse, sed ad scopum suum referendas, nec eandem omnino rationem dari *μετέστροφως & ἀποδόστροφως*, sed similem tantum in illis, in quibus instituitur comparatio, eruditissime pro more jamdum ostendit Cl. Spanhemius *P. III. Dub. Ev. cxxii. §. 6.* Verum est, oves multas Davidis uxores multas innuere, id autem Deus non probat, sed narrat in parabola. 3. Alia licet sit ratio uxoris Saulis Michol, matris Davidis, quam nonnulli, tum jam mortuam fuisse, credunt, & aliarum uxorum ejus, non magis tamen licuit Davidi novercas uxoris suæ ducere, quam socrum suam. P. Martyr, *hunc ego locum semper miratus sum*, inquit. *Nam consanguinei uxoris eodem gradu junguntur viro, quo uxori. Quare si non licet ducere uxorem patris demortui, quomodo licebit soceri? Si socrum ducere non licet, ergo nec uxorem soceri. Idem sunt gradus, eademque distantia.* Explicat autem de potestate Davidis, & de iis, quæ sub potestate Saulis.

XVI. Iosephi testimonium in iis, quæ ipse non vidit, & audivit suo tempore quæ gesta, quibusque interfuit, non majoris ponderis est, quam aliorum veterum Rabbiorum & Talmudistarum, qui hæc vario modo de Davide interpretantur. Neque Iosephus *Antiquit. lib. VII. cap. VII.* aliud dicit, quam quod Deus sua benignitate Davidi dederit *γυναῖκας, αἷς δικαίως καὶ νομίμως ἡγάγετο* mulieres, quas justo & legitimo modo duxerit. Qualis erat Michal Saulis filia, eaque ipsi erepta, alia. Adde, quod isto tempore, in foro civili, pro justis & legitimis nuptiis haberentur, si plures, non per adulterium, quod Iosepho injustum & illegitimum est, sed sine aliorum injuria, ducerentur. 4. Quidam intelligunt per uxores datas in sinum Davidi, filias Saulis, ut uxores ex ejus familia.

familia. In quam sententiam & Arabs propendet: *In matrimonium collocavi te cum filiabus Domini, dedi tibi uxores Dominorum tuorum; denique imperium dedi tibi in filias Israel & filias Jude.* Cui opinioni ego non subscribo. Quia filia Saulis Davidi jam erat data, antequam ei data domus Saulis. 5. Ex dictis liquet, satis refutatam esse ultimam objectionem Arcuarii, si non uxores, fœminas tamen Saulis Davidi in sinum datas, atque ita polygamiam approbatam. Vide sis Thesin præcedentem XIV.

XVII. Tandem infelicem exitum nuptiarum Davidis nobis exhibent sacrae literæ. Quantam enim crucem expertus est in suis filiis? Amnon primogenitus Thamarem sororem suam vi stupravit. Hic postea invitatus ab Absolomo occisus est. Absolom, seditione concitata, patris uxores, suas novercas, in propatulo contupravit, patremque e regno suo expulit. Adonias ad regnum aspirans interficitur. Quibus exemplis cavere jubentur parentes, ne prohibitis nuptiis poenas sibi accersant.

CAPUT X.

Nec denique Salomonis, Rehabeami, Achabi, Abia, Joasi, Ahasveri, Belschazaris, (& Herodis filii Antipatri,) exempla polygamiam probant.

Solidiora non sunt, sed infirmiora, quæ a Salomone filio Davidis, cæterisque regibus petuntur polygamix stabilendæ, argumenta. De Salomone, quia in excessu peccavit, nihil aliud adfert Theophilus Aleth. *Thesi LXXVIII.* nisi quod, *uti sapientia, potentia, & divitiis abundavit, ita & uxoribus multis gaudere voluerit, adeo ut numerum divinum, millenarium nempe, affectarit, & illud præceptum Deut. XVII. de polygamia excessiva violarit.* Ath. Vincentius autem eum excusans, *tres illas leges fundamentales Deut. XVII. eum violasse, negat.* De excessu ejus in polygamia dubitat. Deum ipsum non excessivam polygamiam, sed tantum seductionem & sequelam uxorum exterarum & idololatricarum taxare, & non nimium excessum auri, equorum & uxorum, sed excessus abusum prohibere, contendit.

II. Resp. Quod Ath. Vincentius, Salomonem non damnatum, sed, post actam poenitentiam, salvatum esse, variis probat argumentis, exosculamur in ipso, idemque contra veteres, Tertul-